

v evropské politice (7. 11. – 13. 11. 2016)

Událost týdne:

13. listopadu se uskutečnilo druhé kolo prezidentských voleb v Bulharsku, ve kterém porazil prorusky orientovaný bývalý velitel bulharského letectva Rumen Radev proevropsky laděnou vládní kandidátku Cecku Cačevovou o více než 20 % hlasů. Následující den nabídl premiér Bojko Borisov demisi své vlády. Výsledek voleb odráží nespokojenost Bulharů s Borisovovou konzervativní vládou, která podle voličů není schopná efektivně potírat korupci, stejně jako zklamání z Evropské unie a obavy z odcizení se Rusku, které je vnímáno jako historický partner země. Nový prezident nastoupí do úřadu v lednu následujícího roku. Jeho pravomoci budou spíše reprezentativní, může však významně ovlivňovat veřejné mínění i vetovat zákony.

8. listopadu těsně neschválil maďarský parlament návrh premiéra Viktora Orbána na změnu ústavy, který byl namířen proti povinným kvótám na přerozdělování uprchlíků v rámci EU. Návrh počítal se zákazem usazování cizinců v zemi v rozporu s maďarskými zákony, upravujícími získání práva na pobyt v zemi, či se zákazem usazování "zahraniční populace". Důvodem nedosažení potřebné dvoutřetinové většiny bylo zejména zdržení se hlasování ze strany levicové opozice, ale i nacionalistů ze strany Jobbik. Jobbik podmínil přijetí Orbánova návrhu tím, že vláda zakáže všechny druhy přistěhovalectví včetně možnosti usadit se v zemi výměnou za nákup státních dluhopisů v hodnotě zhruba 300 tisíc eur. To však Orbán označil za vydírání.

9. listopadu došlo v Estonsku k pádu vlády, když estonský parlament vyslovil nedůvěru premiéru země Taavimu Roivasovi. Vládní koalice se rozpadla již začátkem téhož týdne, když z ní odešli sociální demokraté (SDE) a konzervativci (IRL), kteří požadovali Roivasovu rezignaci a nyní vyjednávají o podobě nové koalice s druhou nejsilnější a prorusky laděnou parlamentní stranou Estonskou stranou středu, jejíž předseda Juri Ratas by se měl stát premiérem. Podle odborníků by se estonská zahraniční politika neměla s novou vládou zásadně měnit, někteří estonští politici však považují Ratasiho proruskou orientaci za nebezpečnou.

9. listopadu zkritizovala Evropská komise (EK) v pravidelném hodnocení zemí ucházejících se o vstup do EU Turecko za omezování nezávislosti soudů a základních svobod, především svobody slova. Komise vytýká tureckému režimu zejména represe vůči politické opozici, které výrazně zesílily po červencovém pokusu o státní převrat. Vrcholní turečtí činitelé označují zprávu za neobjektivní a nekonstruktivní a vyzývají EU, aby namísto hodnocení učinila finální rozhodnutí, zda Turecko do EU přijme či nikoliv. Turecko je kandidátskou zemí od roku 2005, kvůli přetrvávajícím nesouladům tureckých zákonů s evropským standardem však doposud EU a Turecko nenašly společnou řeč.

10. listopadu došlo k sebevražednému útoku na německý konzulát v centru Kábulu, při němž včetně útočnicka, který se odpálil v autě plném výbušnin, zemřelo minimálně šest osob. K útoku se přihlásilo islamistické hnutí Taliban. Útok je podle Talibanu odplatou za zapojení se Německa do náletu NATO na pozice Talibanu u Kunduzu z počátku listopadu prostřednictvím poskytnutí zpravodajských informací americkému vojsku. Německo takové jednání však popírá.

13. listopadu zvítězil ve druhém kole prezidentských voleb v Moldavsku proruský kandidát Igor Dodon nad svou prozápadně orientovanou soupeřkou Maiou Sanduovou. Dodon, který do funkce nastoupí v březnu 2017, prohlašoval již v rámci kampaně, že chce zvrátit proevropský kurz moldavské politiky. Chce proto usilovat o vypsání předčasných parlamentních voleb v příštím roce, aby odstavil od moci prozápadní koalici. V rámci své první zahraniční cesty plánuje navštívit Rusko, kde hodlá podepsat dohodu o strategickém partnerství.

Telegraficky

- Dne 13. listopadu si Francie připomněla první výročí teroristických útoků v Paříži, při nichž loni zemřelo 130 lidí. Prezident François Holland odhalil na místech útoků pamětní desky se jmény obětí. Vzpomínkové akce se konaly již v sobotu, když britský zpěvák Sting započal minutou ticha svůj koncert v klubu Bataclan, kde došlo k největšímu krveprolití. Zpěvák následně vyzval k uctění památky obětí i oslavě života.

